

SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDSUTSKOTTETS BETÄNKANDE 56/2006 rd

Regeringens proposition med förslag till folkpensionslag, lag om handikappförmåner och lag om bostadsbidrag för pensionstagare samt till vissa lagar som har samband med dem

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 6 september 2006 en proposition med förslag till folkpensionslag, lag om handikappförmåner och lag om bostadsbidrag för pensionstagare samt till vissa lagar som har samband med dem (RP 90/2006 rd) till social- och hälsovårdsutskottet för beredning.

Motioner

I samband med propositionen har utskottet behandlat följande motioner:

- en lagmotion med förslag till ändring av 24 och 42 b § i folkpensionslagen (LM 87/2006 rd — Leena Rauhala /kd m.fl.), som remitterades till utskottet den 18 oktober 2006,
- en lagmotion med förslag till ändring av 30 a § i folkpensionslagen (LM 113/2006 rd — Jyrki Häkämies /saml m.fl.), som remitterades till utskottet den 18 oktober 2006,
- en lagmotion med förslag till ändring av 20 § i folkpensionslagen (LM 122/2006 rd — Tuija Nurmi /saml), som remitterades till utskottet den 15 november 2006,
- en lagmotion med förslag till ändring av 24 § i folkpensionslagen (LM 131/2006 rd — Erkki Pulliainen /gröna m.fl.), som remitterades till utskottet den 26 oktober 2006,

- en åtgärdsmotion med förslag till reformering av idexsystemet (AM 14/2003 rd — Marjaana Koskinen /sd m.fl.), som remitterades till utskottet den 13 maj 2003 och
- en åtgärdsmotion med förslag om utbetalning av invalidpension direkt efter att utbetalning av arbetsmarknadsstöd upphört (AM 67/2004 rd — Jaana Ylä-Mononen /cent), som remitterades till utskottet den 23 september 2004.

Utlåtande

I enlighet med riksdagens beslut har grundlagsutskottet lämnat utlåtande i ärendet. Utlåtandet (GrUU 48/2006 rd) återges efter betänkandet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- äldre regeringssekreterare Juha Rossi, jurist Anne Koskela och konsultativ tjänsteman Minna Liuttu, social- och hälsovårdsministeriet
- lagstiftningsråd Arja Manner, justitieministeriet
- förmånschef Marjukka Turunen, Folkpensionsanstalten
- jurist Minna Levander, Pensionsskyddscentralen
- specialrådgivare Vesa Rantahalvari, Finlands Näringsliv

- socialpolitisk sekreterare Kaija Kallinen, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf
- arbetsmarknadsombud Merja Hirvonen, Företagarna i Finland

- direktör Kaarina Knuuti, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK rf
- social- och hälsovårdsschef Jaana Penttilä, Handikappforum rf.

Skriftligt utlåtande har dessutom lämnats av

- Tjänstemannacentralorganisationen FTFC rf.

PROPOSITIONEN OCH MOTIONERNA

Propositionen

Regeringen föreslår att en ny folkpensionslag, en lag om handikappförmåner och en lag om bostadsbidrag för pensionstagare stiftas. Propositionen utgör en del av en helhet som syftar till att modernisera och förtydliga lagstiftningen om utkomstskydd. I propositionen revideras lagstiftningens struktur och förtydligas och preciseras ordalydelsen i enskilda bestämmelser. Hänsyn tas också till de konstitutionella kraven på författningsnivå och bestämmelser om bemyndigande.

I den nya folkpensionslagen föreslås bestämmelser om folkpensioner, familjepensioner och barnförhöjning. Propositionen innehåller också ett förslag om att slopa andra dyrortsklassen i fråga om folkpension, efterlevandepension och andra förmåner, vilkas belopp är bundna till dyrortsklassificeringen av kommunerna. Personens boningskommun ska inte i fortsättningen inverka på förmånsbeloppet. Bestämmelserna om minimibelopp som utbetalas förenhetligas.

Boendetiden i Finland som utgör en förutsättning för pension för utländska medborgare föreslås bli förkortad från minst fem till minst tre år. När folkpensionen och familjepensionen justeras ska en arbetspension som börjar den 1 januari 2008 eller senare beaktas till ett belopp som motsvarar nivån på arbetspensionsindexet vid justeringstidpunkten. En ålders- och anhörigförhöjning av livräntan enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst ska inte beaktas som inkomst vid beräkningen av folkpensionen.

Det föreslås att efterlevandepensionens begynnelsepension betalas som ett fast belopp till alla. Varken egendom eller kalkylerad avkast-

ning på skog ska längre inverka på beloppet av den efterlevande makens eller makans fortsättningspension. En barnförhöjning kan betalas till en pensionstagare som får delinvalidpension.

I den nya lagen om handikappförmåner föreslås bestämmelser som gäller de nuvarande vårdbidragen för barn, handikappbidragen och vårdbidragen för pensionstagare. Benämningarna på handikappförmånerna ändras, men förmånsbeloppen kvarstår oförändrade. Handikappbidrag ska kunna betalas till personer som fyllt 65 år och som inte får pension. När handikappbidrag eller vårdbidrag beviljas ska bidraget samordnas med andra lagfästa ersättningar eller förmåner från utlandet som betalas på grundval av samma sjukdom eller handikapp. Vårdbidrag som betalas till pensionstagare avvägs inte enligt den tid personen varit bosatt i Finland och betalas inte till utlandet. Samtliga handikappförmåner ska finansieras med statliga medel.

Bostadsbidrag för pensionstagare ska enligt den nya lagen kunna beviljas även personer som får familjepension enligt arbetspensionslagstiftningen. Då inkomst av egendom räknas beaktas sådana inkomstposter på basis av värdet i skatteförvaltningens eller annars offentligt tillgängliga uppgifter.

Militärunderstödslagen och lagen om särskilt stöd för invandrare föreslås bli ändrad så att förmånstagarens eller hans familjemedlems egendom inte längre påverkar beloppet av respektive förmåner.

Införandet av folkpensionslagen ska regleras genom en särskild lag med behövliga skydds- och övergångsbestämmelser samt bestämmelser

om arbetslöshetspension och individuell förtidspension. Dessutom föreslås sådana justeringar som de nya lagarna och avskaffandet av kommunernas dyrortsklassificering föranleder samt vissa mindre preciseringar i sammanlagt 16 olika lagar.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2008.

Lagmotionerna

I lagmotion LM 87/2006 rd föreslås att folkpensionen höjs med 20 euro i månaden. Dessutom föreslås en höjning av andra förmåner som är baserade på folkpensionens nivå.

I lagmotion LM 113/2006 rd föreslås att vårdbidraget, det förhöjda vårdbidraget och specialvårdsbidraget för pensionstagare höjs med ca 20 euro i månaden.

I lagmotion LM 122/2006 rd föreslås att mammor och pappor ska få föräldrapension i form av folkpension om de är vårdlediga eller har stannat hemma efter vårdledigheten för att vårda barnen tills det yngsta barnet är 7 år.

I lagmotion LM 131/2006 rd föreslås att folkpensionen höjs med 40 euro i månaden.

Åtgärdsmotionerna

I åtgärdsmotion AM 14/2003 rd föreslås att folkpensionsindex justeras så att det blir mer jämförbart med arbetspensionsindex och att indexsystemet ändras så att det blir mer fördelaktigt för pensionärer med små inkomster.

I åtgärdsmotion AM 67/2004 rd föreslås att en person som fått arbetsmarknadsstöd, konstaterats vara oförmögen till arbete och fått ett positivt pensionsbeslut genast ska få pension utan någon sjukdagpenningssperiod.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmän motivering

Allmänt

Reformen av folkpensionslagen samt lagstiftningen om handikappförmåner och bostadsbidrag för pensionstagare är en del av totalrevideringen av socialskyddslagstiftningen, där syftet är att förtydliga och modernisera regleringen. Riksdagen har tidigare antagit den reviderade lagen om utkomstskydd för arbetslösa, sjukförsäkringslagen och lagen om rehabiliteringsförmåner. De här lagarna har ändrats i fråga om den sociala trygghet som Folkpensionsanstalten har hand om. Under det pågående riksmötet har projektet för att förtydliga alla arbetspensionslagar slutförts och de reviderade lagarna har satts i kraft räknat från början av innevarande år. De aktuella lagförslagen förtydligar och samordnar ytterligare regleringen om utkomstskydd.

Förutsättningarna eller grunderna för fastställande av förmånerna ändras inte just alls, utan det viktiga är att se över lagarnas uppläggning, göra det lättare att verkställa lagarna och sam-

ordna tillämpningspraxisen. Revideringen är alltså huvudsakligen lagstiftningsteknisk. En viktig ändring är att förmånsbeloppet inte längre baseras på dyrortsklassificeringen av kommuner. I stället är beloppet för alla förmånstagare detsamma som det är nu i de kommuner som hör till den första kommungruppen enligt dyrortsklassificeringen. Propositionen beaktar alltså riksdagens uttalande om att dyrortsklassificeringen av kommuner bör slopas (RSv 188/2005 rd).

Nivån på förmånerna

Då dyrortsklassificeringen av kommuner slopas stiger folkpensionen och alla anknytande socialförmåner för dem som bor i kommuner i den nuvarande andra dyrortsklassen. För dem som får folkpension och efterlevandepension i dessa kommuner innebär propositionen en förhöjning med maximalt 20 euro i den månatliga pensionen. En motsvarande höjning görs i avträdestödet för lantbruksföretagare och i generationsväxlingspensionen. För den som får tilläggsrän-

ta enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst medför ändringen i genomsnitt ca 81 euro mer i månaden och för den som får försörjningspension stiger beloppet med 30 euro i månaden.

Höjningarna är mycket viktiga med tanke på förebyggandet av fattigdom och likabehandlingen av medborgarna. Genom folkpensionen tryggs minimipensionen för den som får liten eller ingen arbetspension. Två tredjedelar av dem som får full folkpension är kvinnor. Av de män som får folkpension är ungefär tre fjärdedelar invaliderade. Höjningarna är alltså i synnerhet till nytta för äldre kvinnor och för män som får folkpension i form av invalidpension. Utskottet anser det vara viktigt att fortsättningsvis se till att folkpensionen hålls på en rättvis nivå. Eftersom folkpensionen justeras enligt ett sämre index än arbetspensionerna bör folkpensionen justeras genom nivåhöjningar då och då (*Utskottets förslag till uttalande*).

I fråga om att förebygga fattigdom är det också av betydelse att utkomststödets grunddel stiger i kommuner av andra dyrortsklassen i och med att dyrortsklassificeringen slopas. I de här kommunerna bor ungefär hälften av utkomststödtagarna. Höjningen innebär ekonomiska fördelar för kvinnor som är ensamma föräldrar och män som lever ensamma.

Grundlagsutskottet har noterat att barnpensionens belopp underskrider grunddelen av utkomststödet för barn och alltså ligger på en lägre nivå än sistahandsalternativet. Grundlagsutskottet anser därför att social- och hälsovårdsutskottet bör överväga behovet av att höja förmånen. Social- och hälsovårdsutskottet påpekar att familjepensionen för barn närmast har jämförts med underhållsstödet tidigare. Bland annat vid reformen av familjepensionsförmåner 1989 (RP 173/1989 rd) ansåg man att det fulla beloppet av familjepensionen för barn bör ligga på samma nivå som underhållsstödets maximibelopp. Det föreslagna grundbeloppet och kompletteringsbeloppet av familjepensionen för barn är sammanlagt 120,77 euro under 2007. Denna sammanlagda förmån är 9,14 euro mindre än underhållsstödet, som höjdes vid ingången av 2007. Social- och hälsovårdsutskottet föreslår

att familjepensionen för barn höjs till underhållsstödets nivå.

Reformen av folkpensionen

När det gäller ändringarna i folkpensionslagens innehåll noterar utskottet att pensionen ska börja vid motsvarande tidpunkt som arbetspensionen. En invalidpension kan beviljas enligt folkpensionslagen räknat från samma tidpunkt som personen har beviljats invalidpension enligt arbetspensionslagarna även om personen inte fått sjukdagpenning i 300 dagar så som föreskrivs i lag. Det innebär en klar förbättring i jämförelse med nuläget. En ytterligare förbättring är att barnförhöjning också kan beviljas delinvalidpensionerade. Positivt för verkställigheten och de försäkrade är att överskjutande folkpension kan drivas in direkt från familjepension som betalas enligt arbetspensionslagarna. Då undviks de flesta förargliga återkrav som efterlevande makar råkat ut för.

Då bestämmelserna om retroaktiv utbetalning av folkpensionen samordnas med arbetspensionslagarna betyder det att pensionen betalas retroaktivt i bara sex månader efter att pensionen söks i stället för i ett år så som nu. Utskottet anser att det nu blir allt viktigare att pensionstagarna inser att pensionen måste sökas i tid. Därför måste det gå ut information till dem om detta.

Ålderdomspensionsåldern föreslås inte bli ändrad i folkpensionslagen. Gränsen går fortfarande vid 65 år, vilket avviker från den flexibla åldersgränsen i arbetspensionslagarna. De personer för vilka folkpensionen är viktig har alltså sämre möjligheter till en flexibel pensionsålder. Effekten blir speciellt stor för personer med liten arbetspension, framför allt lågavlönade kvinnor. Deras folkpension sjunker om de utnyttjar sin möjlighet till flexibel pensionsålder. Förtidsminskningen av folkpensionen betyder att pensionen betalas ut permanent minskad också efter att pensionstagaren fyllt 65 år. Enligt utskottets åsikt bör det utredas om ålderdomspensionsåldern i fråga om folkpensionen kan fastställas flexibelt på samma sätt som arbetspensionsåldern (*Utskottets förslag till uttalande*).

Handikappförmåner

Till den nya lagen om handikappförmåner överförs bestämmelser från lagen om vårdbidrag för barn och lagen om handikappbidrag samt folkpensionslagens bestämmelser om vårdbidrag för pensionstagare. Vårdbidraget till pensionstagare föreslås bli finansierat helt och hållet med statliga medel. Vårdbidraget för den som får pension ska inte längre avvägas enligt bosättningstiden i Finland. Eftersom syftet med vårdbidraget är att sjuka eller handikappade pensionstagare ska kunna bo i sitt hem så länge som möjligt innebär förslaget en klar förbättring för förmånstagarna och ändamålet med förmånen.

Även personer som fyllt 65 år ska kunna få handikappbidrag för personer som fyllt 16 år, om de inte får ålderdomspension. Förutsättningen är att den belastning som vården, omvårdnaden och rehabiliteringen av ett sjukt barn innebär är större än normalt. Även om vårdbidraget beviljas utifrån barnets behov och inte t.ex. föräldrarnas ekonomiska situation understryker utskottet liksom motiven i propositionen att belastningen också kan vara ekonomisk, alltså bestå av kostnader för vård, omvårdnad och rehabilitering.

I övrigt föreslås inga ändringar i sakinnehållet vad gäller förutsättningarna för handikappförmåner, men de grunder för beviljande som nu finns i förordningar och anvisningar skrivs in i lagen. Handikapporganisationerna har uttryckt sin oro över att den nya formuleringen kommer att leda till en sämre ställning för förmånstagarna. Utskottet betonar att ändringarna i lagstiftningsnivå, uppläggning eller ordalydelse inte på något sätt får förorsaka att grunderna för beviljande av de nuvarande förmånerna skärps, för det skulle strida mot syftet.

Vidare påpekar utskottet att Folkpensionsanstalten bör vara noga med att motivera sina förmånsbeslut. Enligt 45 § i förvaltningslagen ska ett beslut motiveras. I motiveringen ska det anges vilka omständigheter och utredningar som har inverkat på avgörandet och vilka bestämmelser som har tillämpats. Med tanke på sökandens rättssäkerhet är det viktigt att de faktorer som beslutet bygger på, så som medicinska bedöm-

ningar, framgår tillräckligt detaljerat av motiveringen. Dessutom bör det anges hur de olika faktorerna har avvägs och bedömts. Då kan sökanden bättre överväga om han eller hon ska överklaga beslutet och meddela sin egen åsikt eller lämna en tilläggsutredning kring det som nämns i motiveringen.

Kravet på bosättningstid och utbetalningen av förmåner till utlandet

Bosättningstiden i Finland som utgör en förutsättning för folkpension föreslås bli förkortad från minst fem till minst tre år. Den bosättnings-tid som krävs för handikappförmån förkortas på motsvarande sätt men gäller fortfarande inte barn under 16 år. I sitt utlåtande anser grundlagsutskottet att den föreslagna regleringen av bosättningstiden inte är problematisk i konstitutionellt hänseende. I enskilda fall kan bosättningskravet på tre år vid stadigvarande boende vara för strängt till exempel på grund av personens tidigare anställningar och boende, familjeförhållanden och livssituation bedömd i ett helhetsperspektiv. Detta gäller särskilt om de övriga försörjningskriterierna inte är uppfyllda.

Grundlagsutskottet föreslår att kravet på bosättningstid ändras så att det kan frångås i enskilda fall. Men sådana situationer är sällsynta och de förmåner som verkställs enligt folkpensionslagen skulle bli mer beroende av prövning. Dessutom skulle det uppkomma fall där det är svårt att tolka bestämmelserna. Kravet på bosättnings-tid är också i regel bara ett år för personer som flyttar till Finland från ett EU- eller EES-land. Förordningen om social trygghet (EEG) nr 1408/71 förutsätter att de avslutade försäkringsperioderna i ett annat EU- eller EES-land kan beaktas då den bosättningstid som krävs för folkpension räknas ut. Men personen ska i varje fall ha bott minst ett år i Finland. Då pensionen avvägs enligt bosättningstiden skulle pensionsbeloppet bli rätt obetydligt för en person som bott mindre än tre år i Finland.

Enligt lagförslaget om handikappförmåner får en person som flyttat utomlands inte några handikappförmåner. Grundlagsutskottet föreslår att förmånerna inte ska fråntas dem som flyttar ut-

omlands på grund av sitt hälsotillstånd eller någon behandling. Enligt propositionen upphör utbetalningen av förmånerna bara om personen bösätter sig permanent utomlands. Rätten till förmån upphör alltså inte om personen tillfälligt bor utomlands i mindre än ett år eller tillfälligt och kortvarigt vistas utomlands upprepade gånger. Förslaget gör det alltså möjligt för förmånstagarerna att av hälsoskäl vistas utomlands under korta perioder. En möjlighet till undantag skulle också göra handikappförmånerna mer beroende av prövning.

Detaljmotivering

1. Folkpensionslagen

1 kap. 1 §. Lagens syfte. Paragrafens ordalydelse föreslås bli preciserad.

1 kap. 6 §. Arbetspension. På grund av ändringarna i arbetspensionslagarna som trädde i kraft vid ingången av 2007 föreslås att hänvisningarna i 1 mom. justeras.

3 kap. 12 §. Rätt till invalidpension. Med hänvisning till grundlagsutskottets utlåtande föreslår social- och hälsovårdsutskottet att Folkpensionsanstaltens rätt att meddela närmare anvisningar om tillämpningen av 3 mom. ändras till rätt att meddela närmare föreskrifter om momentet.

8 kap. 42 §. Barnpensionens belopp. Med anledning av grundlagsutskottets utlåtande och på de grunder som anges i den allmänna motiveringen föreslår social- och hälsovårdsutskottet att 2 mom. ändras så att det fulla beloppet av familjepensionen för barn motsvarar underhållsstödets fulla belopp.

11 kap. 57 §. Ansökan om och anmälningsskyldighet i fråga om invalidpension. Med hänvisning till grundlagsutskottets utlåtande föreslår social- och hälsovårdsutskottet att Folkpensionsanstaltens rätt att meddela närmare anvisningar om vad som ska framgå av läkarutlåtanden

enligt 2 mom. ändras till rätt att meddela närmare föreskrifter i frågan.

11 kap. 61 §. Undersökning för utredande av arbetsförmågan. I sitt utlåtande anser grundlagsutskottet att paragrafen måste preciseras så att en person endast av motiverat skäl kan förordnas att genomgå en undersökning hos en läkare alternativt en enhet eller en institution som avses i paragrafen. Social- och hälsovårdsutskottet föreslår att paragrafen ändras enligt utlåtandet.

11 kap. 63 §. Förmånsbeslut. Om ett tillfälligt avbrott i utbetalningen av en förmån fattas ett beslut och beslutet meddelas förmånstagarerna. Undantagsbestämmelsen i 3 mom. om att inget beslut ges om det är fråga om ett temporärt avbrott i utbetalningen av en förmån är onödig och bör strykas, så som grundlagsutskottet anser i sitt utlåtande.

11 kap. 73 §. Indrivning av pension från arbetspension eller ersättning som betalas retroaktivt. Lagen innehåller en separat bestämmelse om att ändring i ett temporärt beslut inte får sökas genom besvär. Paragrafens 3 mom. om besvärshänsyn är enligt grundlagsutskottets utlåtande onödig och bör strykas.

12 kap. 77 §. Rätt att söka ändring. I början av 2007 trädde lagen om besvärsnämnden för social trygghet i kraft. Lagen ersätter bestämmelserna om prövningsnämnden i sjukförsäkringslagen. På grund av reformen föreslås att 1—3 mom. i paragrafen ändras.

Likaså måste 80, 82 och 84 § ändras.

13 kap. 90 §. Utlämnande av uppgifter i vissa fall. I en annan proposition (RP 156/2006 rd) som nu behandlas i riksdagen föreslås en ny punkt 3 i 46 e § i folkpensionslagen från 1956. Punkten ska innehålla en bestämmelse om Folkpensionsanstaltens rätt att till Utlänningsverket lämna ut uppgifter som är nödvändiga för handläggningen av ärenden som avses i medborgarskapslagen eller utlänningslagen. Bestämmelsen motsvarar 8 § 1 mom. 6 punkten i den gällande lagen om utlänningsregistret. En motsvarande

de bestämmelse föreslås bli punkt 4 i 90 § i det nu aktuella lagförslaget.

12 kap. 93 §. Uppgifter till utsökningssmyndigheter. Med anledning av den ändrade utsökningsslagen som trädde i kraft vid ingången av 2007 föreslås att passusen om de förmåner som inte beaktas vid beräkningen av det skyddade belopp som avses i utsökningsslagen stryks i paragrafen som obehövlig.

15 kap. 108 §. Minskning av pension på grund av institutionsvård. De felaktiga paragrafhänvisningarna i 1 mom. i paragrafen föreslås bli justerade.

15 kap. 111 §. Utmättnings- och överföringsförbud. I början av 2007 ändrades utsökningsslagen så att det inte går att avvika från det regelmässiga belopp som ska utmätas för underhållsbidrag eller skadestånd till makar. Därför föreslås 2 mom. bli ändrat så att en förmån kan utmätas endast för att driva in ett underhållsbidrag eller ett därmed jämförbart skadestånd som ska betalas till barn.

2. Lag om införande av folkpensionslagen

2 §. Arbetslöshetspension. På grund av ändringarna i arbetspensionslagarna som trädde i kraft vid ingången av 2007 föreslår utskottet att hänvisningarna i 5 mom. justeras.

16 §. Indexbindning. Den felaktiga paragrafhänvisningen i 1 mom. i paragrafen föreslås bli justerad.

3. Lag om handikappförmåner

1 kap. 6 §. Krav på bosättningsstid. Ordalydelsen föreslås bli preciserad så att kravet på minst tre års bosättningsstid fortfarande gäller personer som är bosatta i Finland och som söker vårdbidrag för pensionstagare.

2 kap. 7 §. Handikappbidrag för personer under 16 år. Vid sidan av den normala indexjusteringen höjdes vårdbidraget och handikappbidraget för barn i början av 2007. Det högsta beloppet av handikappbidraget för personer under 16 år enligt 2 mom. 3 punkten föreslås bli ändrat enligt den godkända höjningen.

Paragrafens 3 mom. om Folkpensionsanstaltens rätt att meddela närmare anvisningar om hur belastningen och engagemanget enligt 1 och 2 mom. ska bedömas för olika sjukdomskategorier föreslås med anledning av grundlagsutskottets utlåtande bli ändrat till rätt att meddela närmare föreskrifter.

2 kap. 8 §. Handikappbidrag för personer som fyllt 16 år. Ordalydelsen i 1 mom. föreslås bli preciserad.

Handikappbidraget för personer som fyllt 16 år höjdes i början av 2007. Därför föreslår utskottet att eurobeloppet i 2 mom. 3 punkten ändras.

Med hänvisning till grundlagsutskottets utlåtande föreslår social- och hälsovårdsutskottet att 5 mom. om Folkpensionsanstaltens rätt att meddela närmare anvisningar om hur vården ska bedömas enligt 1 och 2 mom. ändras till rätt att meddela närmare föreskrifter i frågan.

2 kap. 9 §. Vårdbidrag för personer som får pension. Ordalydelsen i 2 mom. föreslås bli preciserad.

Det högsta beloppet av vårdbidraget för pensionstagare höjdes i början av 2007. Därför föreslår utskottet att eurobeloppet i 3 mom. 3 punkten ändras enligt den godkända höjningen.

3 kap. 20 §. Utredning av hälsotillståndet för den som ansöker om handikappförmåner. I sitt utlåtande anser grundlagsutskottet att paragrafen måste preciseras så att en person endast av motiverat skäl kan förordnas att genomgå en undersökning hos en läkare alternativt en enhet eller en institution som avses i paragrafen. Social- och hälsovårdsutskottet föreslår att 2 mom. i paragrafen ändras enligt utlåtandet.

3 kap. 22 §. *Förmånsbeslut.* Om ett temporärt avbrott i utbetalningen av en förmån fattas ett beslut som enligt lagförslaget ska meddelas förmånstagaren. Undantagsbestämmelsen i 3 mom. om att inget beslut ges om det är fråga om ett temporärt avbrott i utbetalningen av en förmån är onödig och bör strykas, så som grundlagsutskottet anser i sitt utlåtande.

3 kap. 31 §. *Temporärt avbrott i utbetalningen.* Lagen innehåller en separat bestämmelse om att ändring i ett temporärt beslut inte får sökas genom besvär. Paragrafens 3 mom. om besvärshöjningsbud är enligt grundlagsutskottets utlåtande onödig och bör strykas.

4 kap. 36 §. *Rätt att söka ändring.* I början av 2007 trädde lagen om besvärsnämnden för social trygghet i kraft. Lagen ersätter bestämmelserna om prövningsnämnden i sjukförsäkringslagen. Därför föreslår utskottet att 1 och 2 mom. ändras.

Likaså måste 39, 41 och 42 § ändras.

4. Lag om bostadsbidrag för pensionstagare

2 kap. 8 §. *Rätt till bostadsbidrag.* På grund av ändringarna i arbetspensionslagarna som trädde i kraft vid ingången av 2007 föreslås att hänvisningarna i 2 mom. justeras.

3 kap. 24 §. *Beslut om bostadsbidrag.* Om ett temporärt avbrott i utbetalningen av en förmån fattas ett beslut som enligt lagförslaget ska meddelas förmånstagaren. Undantagsbestämmelsen i 2 mom. om att inget beslut ges om det är fråga om ett temporärt avbrott i utbetalningen av en förmån är onödig och bör strykas, så som grundlagsutskottet anser i sitt utlåtande.

3 kap. 30 §. *Indrivning av bostadsbidrag från arbetspension eller ersättning som betalas retroaktivt.* Den felaktiga paragrafhänvisningen i 3 mom. i paragrafen föreslås bli justerad.

3 kap. 31 §. *Temporärt avbrott i utbetalningen.* Lagen innehåller en separat bestämmelse om att ändring i ett temporärt beslut inte får sökas genom besvär. Paragrafens 3 mom. om besvärshöjningsbud är enligt grundlagsutskottets utlåtande onödig och bör strykas.

3 kap. 35 §. *Rätt att söka ändring.* I början av 2007 trädde lagen om besvärsnämnden för social trygghet i kraft. Lagen ersätter bestämmelserna om prövningsnämnden i sjukförsäkringslagen. Därför föreslår utskottet att 1 och 2 mom. ändras.

Likaså måste 38, 40 och 42 § ändras.

6 kap. 51 §. *Förhöjning för dröjsmålstiden.* Ordalydelsen i 1 mom. föreslås bli justerad.

7. Lag om ändring av lagen om pensionsstöd till vissa långtidsarbetslösa

9 §. *Anmälningsskyldighet.* Enligt grundlagsutskottet måste bestämmelsen om anmälningsskyldighet för sökande omformuleras så att uppgifter om andra förändringar i förhållandena avser uppgifter som ska lämnas på begäran av en myndighet. Alternativt måste bestämmelsen kompletteras med en formulering som kräver att de övriga uppgifterna explicit jämföras med de uppgifter som nämns i paragrafen. Social- och hälsovårdsutskottet föreslår därför att bestämmelsen avgränsas till nödvändiga uppgifter som motsvarar de uppgifter som räknas upp i paragrafen.

8. Lag om ändring av lagen om särskilt stöd till invandrare

18 §. *Anmälningsskyldighet.* Bestämmelsen föreslås bli preciserad enligt grundlagsutskottets utlåtande på samma sätt som den motsvarande bestämmelsen i lagförslag 7 ovan.

12. Lag om ändring av lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner

9 §. *Ordnande av medicinsk rehabilitering för gravt handikappade.* Utskottet föreslår att ordalydelsen i ingressen till 1 mom. förtydligas.

34 §. *Rehabiliteringspenning till pensionstagare.* På grund av ändringarna i arbetspensionslagarna som trädde i kraft vid ingången av 2007 föreslås att hänvisningarna i paragrafen justeras.

Motsvarande ändringar föreslås också i 47 § 2 mom.

13. Lag om ändring av lagen om bostadsbidrag

3 §. I 3 mom. bör bestämmelsen om det årliga belopp som statsrådet fastställer ändras till ett vanligt bemyndigande att utfärda bestämmelser genom förordning av statsrådet. Av bestämmelsen om inkomster som föreskrivs genom förordning bör det också framgå vem som utfärdar förordning.

Motionerna

Utskottet har godkänt de i motionerna avsedda förmånerna, grunderna för fastställande och utbetalningen av dem enligt propositionen. Denna ståndpunkt innebär att motionerna bör förkastas.

Förslag till beslut

Med stöd av det ovan anförda föreslår social- och hälsovårdsutskottet

att lagförslag 5, 6, 9—11 och 14—20 godkänns utan ändringar,

att lagförslag 1—4, 7, 8, 12 och 13 godkänns med ändringar (Utskottets ändringsförslag),

att lagmotionerna LM 87/2006 rd, LM 113/2006 rd, LM 122/2006 rd och LM 131/2006 rd förkastas,

att åtgärdsmotionerna AM 14/2003 rd och AM 67/2006 rd förkastas och

att ett uttalande godkänns (Utskottets förslag till uttalande).

Utskottets ändringsförslag

1.

Folkpensionslag

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

I AVDELNINGEN

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

1 kap.

Lagens syfte, tillämpningsområde och definitioner

1 §

Lagens syfte

Syftet med denna lag är att trygga försörjningen under ålderdomen och vid arbetsoförmåga för personer bosatta i Finland samt försörjningen för den efterlevande maken eller maken eller barn som är bosatta i Finland efter det att en i Finland bosatt person har avlidit.

2—5 §
(Som i RP)

6 §
Arbetspension

Med *arbetspension* avses i denna lag arbets- och familjepensioner enligt följande författningar:

- (1 och 2 punkten som i RP)
- 3) lagen om statens pensioner (1295/2006), (*utesl.*)
- 4) lagen om pension för lantbruksföretagare (1280/2006),
- 5) lagen om pension för företagare (1272/2006),
- 6) lagen om sjömanspensioner (1290/2006), (7—12 punkten som i RP)
- (2 mom. som i RP)

7—9 §
(Som i RP)

II AVDELNINGEN

FOLKPESSION

2 kap.

Ålderspension

10 och 11 §
(Som i RP)

3 kap.

Invalidpension

12 §

Rätt till invalidpension

(1 och 2 mom. som i RP)

Utöver vad som bestäms i 2 mom. skall arbetsförmågans yrkesmässiga karaktär betonas vid bedömningen av arbetsförmågan för den som fyllt 60 år. Folkpensionsanstalten kan meddela närmare *föreskrifter* om tillämpningen av detta moment.

(4 och 5 mom. som i RP)

13—18 §
(Som i RP)

4 kap.

Grunderna för fastställande av folkpension

19—25 §
(Som i RP)

III AVDELNINGEN

FAMILJEPENSION

5 kap.

Efterlevandepension

26—29 §
(Som i RP)

6 kap.

Grunderna för fastställande av fortsättningspension

30—35 §
(Som i RP)

7 kap.

Justering och indragning av fortsättningspension

36—39 §
(Som i RP)

8 kap.

Barnpension40 och 41 §
(Som i RP)

42 §

Barnpensionens belopp

(1 mom. som i RP)

Det fulla beloppet av barnpensionens kompletteringsbelopp är 72,68 euro i månaden.

43—47 §
(Som i RP)

9 kap.

Gemensamma bestämmelser om familjepension48—50 §
(Som i RP)

IV AVDELNINGEN

ÖVRIGA FÖRMÅNER

10 kap.

Barnförhöjning51—53 §
(Som i RP)

V AVDELNINGEN

VERKSTÄLLIGHET OCH ÄNDRINGSSÖKANDE

11 kap.

Verkställighet54—56 §
(Som i RP)

57 §

Ansökan om och anmälningsskyldighet i fråga om invalidpension

(1 mom. som i RP)

Till en ansökan om invalidpension skall bifogas ett läkarutlåtande med en vård- och rehabiliteringsplan. Folkpensionsanstalten kan även på egen bekostnad skaffa ett läkarutlåtande, om sökanden vårdas på ett sjukhus eller en institution eller om det finns något annat särskilt skäl därtill. Folkpensionsanstalten meddelar närmare *föreskrifter* om vad som skall framgå av läkarutlåtandet.

(3 mom. som i RP)

58—60 §
(Som i RP)

61 §

Undersökning för utredande av arbetsförmågan

Den som ansöker om eller får invalidpension skall av *grundad anledning* enligt föreläggande av Folkpensionsanstalten och för utredande av arbetsförmågan genomgå undersökning av en läkare som utsetts av Folkpensionsanstalten eller vid en sådan verksamhetsenhet eller undersökningsinrättning inom hälso- och sjukvården som utsetts av Folkpensionsanstalten. Folkpensionsanstalten betalar kostnaderna för undersökningen.

62 §
(Som i RP)

63 §

Förmånsbeslut

(1 och 2 mom. som i RP)
(3 mom. utest.)
(3 mom. som 4 mom. i RP)

64—72 §
(Som i RP)

73 §

Temporärt avbrott i utbetalningen

(1 och 2 mom. som i RP)
(3 mom. utest.)

74—76 §
(Som i RP)

12 kap.

Ändringssökande

77 §

Rätt att söka ändring

För sökande av ändring finns *besvärsnämnden för social trygghet* och försäkringsdomstolen. I *lagen om besvärsnämnden för social trygghet (1299/2006)* finns bestämmelser om *besvärsnämnden för social trygghet* och i *lagen om försäkringsdomstolen (132/2003)* finns bestämmelser om försäkringsdomstolen.

Den som är missnöjd med ett beslut som Folkpensionsanstalten gett med stöd av denna lag får söka ändring i beslutet genom skriftliga besvär hos *besvärsnämnden för social trygghet*. I *besvärsnämndens* beslut får ändring sökas genom besvär hos försäkringsdomstolen så som bestäms i förvaltningsprocesslagen (586/1996). I försäkringsdomstolens beslut får ändring inte sökas genom besvär.

En part på vilken förordningen om social trygghet är tillämplig och som är missnöjd med ett beslut som Folkpensionsanstalten har gett med stöd av denna lag, får söka ändring i beslutet efter att ha fått ett sammandrag enligt *artikel 48 i rådets förordning (EEG) nr 574/72 gällande tillämpningen av EG:s förordning om social trygghet*, vilket åtföljs av pensionsbeslut från *alla EU-länder*. I ett beslut av Folkpensionsanstalten som gäller förutsättningarna för erhållande av invalidpension får ändring dock sökas så som bestäms i denna lag.

(4 och 5 mom. som i RP)

78 och 79 §
(Som i RP)

80 §

Besvär som kommit in efter tiden för sökande av ändring

Har besvär som anförs hos *besvärsnämnden för social trygghet* eller försäkringsdomstolen kommit in efter utgången av den tid som anges i 78 §, kan besvären trots förseningen tas upp till prövning, om det har funnits vägande skäl till förseningen.

81 §
(Som i RP)

82 §

Rättelse av ett lagakraftvunnet beslut

Om ny utredning framkommer i ett ärende som gäller beviljande av en förvägrad förmån eller utökande av en redan beviljad förmån, skall Folkpensionsanstalten pröva ärendet på nytt. Folkpensionsanstalten kan utan hinder av ett tidigare lagakraftvunnet beslut bevilja en förvägrad förmån eller utöka en redan beviljad förmån. Också *besvärsnämnden för social trygghet* och försäkringsdomstolen kan tillämpa motsvarande förfarande när de behandlar ärenden som gäller sökande av ändring. Ändring i beslutet får sökas så som bestäms i 77 och 78 §.

83 §
(Som i RP)

84 §

Undanröjande av ett lagakraftvunnet beslut

Om ett lagakraftvunnet beslut som gäller en förmån enligt denna lag grundar sig på en *felaktig* eller bristfällig utredning eller uppenbart står i strid med lag, kan *besvärsnämnden för social trygghet* på yrkande av en part eller Folkpensionsanstalten (*utesl.*) undanröja beslutet och bestämma att ärendet skall behandlas på nytt. *Besvärsnämnden för social trygghet skall bereda parterna tillfälle att bli hörda innan ärendet avgörs. Ändring i ett sådant avgörande får sökas på det sätt som föreskrivs i 77 och 78 §.*

Om Folkpensionsanstalten yrkar på att ett beslut skall undanröjas, kan den avbryta utbetalningen av en förmån eller betala ut förmånen i enlighet med sitt yrkande till dess ärendet har avgjorts på nytt. (Nytt)

Om ett lagakraftvunnet beslut som besvärsnämnden för social trygghet eller försäkringsdomstolen fattat på grundval av denna lag grundar sig på en felaktig eller bristfällig utredning eller uppenbart står i strid med lag, kan försäkringsdomstolen på yrkande av en part eller Folkpensionsanstalten undanröja beslutet och bestämma att ärendet skall behandlas på nytt. Försäkringsdomstolen skall bereda parterna tillfälle att bli hörda innan ärendet avgörs. (Nytt)

Ansökan om att ett beslut skall undanröjas skall lämnas in inom fem år från det att beslutet vann laga kraft. Av särskilt vägande skäl kan ett beslut undanröjas även på ansökan som gjorts efter utgången av den föreskrivna tiden. (Nytt)

VI AVDELNINGEN

ÖVRIGA BESTÄMMELSER

13 kap.

Erhållande, utlämnande och hemlighållande av uppgifter

85—89 §
(Som i RP)

90 §

Utlämnande av uppgifter i vissa fall

Utöver vad som bestäms i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) har Folkpensionsanstalten utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i fråga om erhållande av uppgifter rätt att till

(Punkt 1 som i RP)

2) Pensionsskyddscentralen och pensionsanstalterna samt till myndigheter och inrättningar i länder som har ingått en överenskommelse om social trygghet med Finland och i länder som omfattas av förordningen om social trygghet lämna sådana uppgifter som är nödvändiga för verkställigheten av överenskommelserna om social trygghet och den ovan nämnda förordningen (*utesl.*),

3) en i 61 § avsedd läkare eller verksamhetsenhet eller undersökningsinrättning inom hälso- och sjukvården lämna sådana uppgifter om en person som sänds för att genomgå undersökning vilka gäller personens hälsotillstånd, sjukdom, vårdåtgärder, yrke, arbetsförhållanden och art av arbete samt

4) Utlänningsverket lämna sådana uppgifter som gäller förmåner vilka Folkpensionsanstalten enligt bestämmelserna skall verkställa och som är nödvändiga för utförandet av de uppgifter som anges i medborgarskapslagen (359/2003) och utlänningslagen (301/2004). (Ny)

91 och 92 §
(Som i RP)

93 §

Uppgifter till utsökningsmyndigheter

Folkpensionsanstalten har utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i fråga om erhållande av uppgifter rätt att för utmätning, på begäran av en behörig myndighet, lämna ut uppgifter om beloppen av förmåner enligt denna lag (*utesl.*). Folkpensionsanstalten har dessutom rätt att uppge vilka andra inrättningar som veterligen betalar ut pensioner och andra sociala förmåner.

94—96 §
(Som i RP)

14 kap.

Finansiering

97—105 §
(Som i RP)

15 kap.

Särskilda bestämmelser

106 och 107 §
(Som i RP)

108 §

Minskning av pension på grund av institutionsvård

Om en folkpensionstagare eller en mottagare av efterlevandepension fortgående får offentlig institutionsvård enligt 5 § 3 och 4 mom. minskas pensionen när vården har varat i tre månader enligt följande:

(Punkt 1 och 2 som i RP)
(2—5 mom. som i RP)

109 och 110 §
(Som i RP)

111 §

Utmättnings- och överföringsförbud

(1 mom. som i RP)

Utan hinder av 1 mom. kan en förmån enligt denna lag utmätas för att driva in ett underhållsbidrag *eller ett därmed jämförbart skadestånd* som skall betalas till (*utesl.*) barn.

(3 mom. som i RP)

112 och 113 §
(Som i RP)

2.**Lag****om införande av folkpensionslagen**

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §
(Som i RP)

2 §

Arbetslöshetspension

(1—5 mom. som i RP)

Den som får arbetslöshetspension enligt 1956 års folkpensionslag, denna lag, *lagen om sjö-*

manspensioner (1290/2006), de lagar som nämns i 3 § 2 mom. 1 och 3—7 punkten i lagen om pension för arbetstagare (395/2006), 28 § i lagen om införande av lagen om pension för arbetstagare (396/2006) eller 28 § i lagen om införande av lagen om pension för företagare (1278/2006), 27 § i lagen om införande av lagen om pension för lantbruksföretagare (1281/2006) eller 14 § i lagen om införande av lagen om statens pensioner (1296/2006) har rätt till barnförhöjning enligt 10 kap. i folkpensionslagen.

3—15 §
(Som i RP)

16 §

Indexbindning

De belopp som anges i 8 § binds vid förändringar i prisnivån så som bestäms i lagen om folkpensionsindex (456/2001).
(2 mom. som i RP)

17 §
(Som i RP)

3.

Lag

om handikappförmåner

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1—5 §
(Som i RP)

6 §

Krav på bosättningsstid

För att en person (*utesl.*) skall beviljas en handikappförmån förutsätts att han eller hon har varit bosatt i Finland minst tre år efter att ha fyllt 16 år. *Den vars sjukdom har brutit ut eller funktionshinder uppkommit när han eller hon varit bosatt i Finland och ännu inte fyllt 19 år har rätt till handikappbidrag (utesl.) utan att kravet på bosättningsstid uppfylls.*

Utan hinder av att kravet på bosättningsstid uppfylls har en person dessutom rätt till

- 1) handikappbidrag för personer som fyllt 16 år om personen får handikappbidrag för personer under 16 år när han eller hon fyller 16 år,
- 2) handikappbidrag för personer under 16 år.

2 kap.

Handikappförmåner

7 §

Handikappbidrag för personer under 16 år

(1 mom. som i RP)

Som handikappbidrag beviljas
(Punkt 1 och 2 som i RP)

3) handikappbidrag med högsta belopp 335,69 euro i månaden, om belastningen och engagemanget enligt 1 mom. är krävande och pågår dygnet runt.

Folkpensionsanstalten kan meddela närmare *föreskrifter* om hur belastningen och engagemanget enligt 1 och 2 mom. skall bedömas för olika sjukdomskategorier.

8 §

Handikappbidrag för personer som fyllt 16 år

Rätt till handikappbidrag har en person som fyllt 16 år och vars funktionsförmåga beräknas vara nedsatt på grund av sjukdom, lyte eller skada åtminstone ett år utan avbrott. Dessutom förutsätts att sjukdomen, lytet eller skadan medför olägenhet, hjälpbehov, behov av handledning och tillsyn eller särskilda kostnader.

Som handikappbidrag beviljas
(Punkt 1 och 2 som i RP)

3) handikappbidrag med högsta belopp 335,69 euro i månaden, om personen är gravt handikappad eller om han eller hon när det gäller ett flertal personliga rutiner har ett dagligt, tidskrävande behov av en annan persons hjälp eller om sjukdomen, lytet eller skadan i betydande utsträckning medför regelbundet behov av handledning och tillsyn eller synnerligen betydande särskilda kostnader.

(3 och 4 mom. som i RP)

Folkpensionsanstalten kan meddela närmare *föreskrifter* om hur sådan olägenhet som avses i 1 och 2 mom. skall bedömas.

9 §

Vårdbidrag för personer som får pension

(1 mom. som i RP)

Dessutom förutsätts att personens funktionsförmåga kan beräknas vara nedsatt på grund av sjukdom, lyte eller skada åtminstone ett år utan avbrott och att sjukdomen, lytet eller skadan medför hjälpbehov *eller* behov av handledning och tillsyn eller särskilda kostnader.

Som vårdbidrag beviljas
(Punkt 1 och 2 som i RP)

3) vårdbidrag med högsta belopp 261,57 euro i månaden, om personen behöver fortgående vård och tillsyn eller om sjukdomen, lytet eller

skadan medför synnerligen betydande särskilda kostnader.

(4 och 5 mom. som i RP)

10—14 §
(Som i RP)

3 kap.

Verkställighet15—19 §
(Som i RP)

20 §

Utredning av hälsotillståndet för den som ansöker om handikappförmåner

(1 mom. som i RP)

Den som ansöker om eller får en handikappförmån skall *av grundad anledning* enligt föreläggande av Folkpensionsanstalten och för utredande av den nedsatta funktionsförmågan eller hjälpbehovet på grund av sjukdom, lyte eller skada och behovet av vård eller rehabilitering samt för utredande av den belastning som sjukdomen, lytet eller skadan utgör eller för omprövning av förutsättningarna för handikappförmånen genomgå undersökning av en läkare som utsetts av Folkpensionsanstalten eller vid en sådan verksamhetsenhet eller undersökningsinrättning inom hälso- och sjukvården som utsetts av Folkpensionsanstalten. Folkpensionsanstalten ersätter utgifterna för undersökningen.

21 §
(Som i RP)

22 §

Förmånsbeslut

(1 och 2 mom. som i RP)

(3 mom. *utesl.*)

(3 mom. som 4 mom. i RP)

23—30 §
(Som i RP)

31 §

Temporärt avbrott i utbetalningen

(1 och 2 mom. som i RP)
(3 mom. *utesl.*)

32—35 §
(Som i RP)

4 kap.

Ändringssökande

36 §

Rätt att söka ändring

För sökande av ändring finns *besvärsnämnden för social trygghet* och försäkringsdomstolen. I *lagen om besvärsnämnden för social trygghet (1299/2006)* finns bestämmelser om *besvärsnämnden för social trygghet* och i *lagen om försäkringsdomstolen (132/2003)* finns bestämmelser om försäkringsdomstolen.

Den som är missnöjd med ett beslut som Folkpensionsanstalten gett med stöd av denna lag får söka ändring i beslutet genom skriftliga besvär hos *besvärsnämnden för social trygghet*. I *besvärsnämndens* beslut får ändring sökas genom besvär hos försäkringsdomstolen så som bestäms i förvaltningsprocesslagen (586/1996). I försäkringsdomstolens beslut får ändring inte sökas genom besvär.

(3 och 4 mom. som i RP)

37 och 38 §
(Som i RP)

39 §

Besvär som kommit in efter tiden för sökande av ändring

Har besvär som anförs hos *besvärsnämnden för social trygghet* eller försäkringsdomstolen kommit in efter utgången av den tid som anges i 37 §, kan besvären trots förseningen tas upp till prövning, om det har funnits vägande skäl till förseningen.

40 §
(Som i RP)

41 §

Rättelse av ett lagakraftvunnet beslut

Om ny utredning framkommer i ett ärende som gäller beviljande av en förvägrad förmån eller utökande av en redan beviljad förmån, skall Folkpensionsanstalten pröva ärendet på nytt. Folkpensionsanstalten kan utan hinder av ett tidigare lagakraftvunnet beslut bevilja en förvägrad förmån eller utöka en redan beviljad förmån. Också *besvärsnämnden för social trygghet* och försäkringsdomstolen kan tillämpa motsvarande förfarande när de behandlar ärenden som gäller sökande av ändring. Ändring i beslutet får sökas så som bestäms i 36 och 37 §.

42 §

Undanröjande av ett lagakraftvunnet beslut

Om ett lagakraftvunnet beslut som gäller en handikappförmån enligt denna lag grundar sig på en *felaktig* eller bristfällig utredning eller uppenbart står i strid med lag, kan *besvärsnämnden för social trygghet* på yrkande av en *part eller* Folkpensionsanstalten (*utesl.*) undanröja beslutet och bestämma att ärendet skall behandlas på nytt. *Besvärsnämnden för social trygghet skall bereda parterna tillfälle att bli hörda innan ärendet avgörs. Ändring i ett sådant avgörande får sökas på det sätt som föreskrivs i 36 och 37 §.*

Om Folkpensionsanstalten yrkar på att ett beslut skall undanröjas, kan den avbryta utbetal-

ningen av en förmån eller betala ut förmånen i enlighet med sitt yrkande till dess ärendet har avgjorts på nytt. (Nytt)

Om ett lagkraftvunnet beslut som besvärsmämnden för social trygghet eller försäkringsdomstolen fattat på grundval av denna lag grundar sig på en felaktig eller bristfällig utredning eller uppenbart står i strid med lag, kan försäkringsdomstolen på yrkande av en part eller Folkpensionsanstalten undanröja beslutet och bestämma att ärendet skall behandlas på nytt. Försäkringsdomstolen skall bereda parterna tillfälle att bli hörda innan ärendet avgörs. (Nytt)

Ansökan om att ett beslut skall undanröjas skall lämnas in inom fem år från det att beslutet vann laga kraft. Av särskilt vägande skäl kan ett beslut undanröjas även på ansökan som gjorts efter utgången av den föreskrivna tiden. (Nytt)

5 kap.

Erhållande, utlämnande och hemlighållande av uppgifter

43—48 §
(Som i RP)

6 kap.

Särskilda bestämmelser

49—53 §
(Som i RP)

7 kap.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

54—56 §
(Som i RP)

4.

Lag

om bostadsbidrag för pensionstagare

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser och definitioner

1—7 §
(Som i RP)

2 kap.

Grunderna för fastställande av bostadsbidrag

8 §

Rätt till bostadsbidrag

(1 mom. som i RP)

Rätt till bostadsbidrag har också den som fyllt 16 år och som får
(Punkt 1—4 som i RP)

5) arbetslöshetspension eller individuell förtidspension på grundvalen av arbets- eller tjänsteförhållande enligt lagen om sjömanspensioner (1290/2006), de arbetspensionslagar som nämns i 3 § 2 mom. 1 och 3—7 punkten i lagen om pension för arbetstagare, (utesl.) 28 § i lagen om införande av lagen om pension för arbetstagare (396/2006), (utesl.) 28 § i lagen om införande av lagen om pension för företagare (1273/2006), 27 § i lagen om införande av lagen om pension för lantbruksföretagare (1281/2006) eller 14 § i

lagen om införande av lagen om statens pensioner (1296/2006),

(Punkt 6—9 som i RP)

(3—5 mom. Som i RP)

9—19 §
(Som i RP)

3 kap.

Verkställighet

20—23 §
(Som i RP)

24 §

Beslut om bostadsbidrag

(1 mom. som i RP)

(2 mom. *utesl.*)

(2 mom. som 3 mom. i RP)

25—29 §
(Som i RP)

30 §

Indrivning av bostadsbidrag från arbetspension eller ersättning som betalas retroaktivt

(1 och 2 mom. som i RP)

Det förfarande som anges i 2 mom. tillämpas också i fråga om pensioner och förmåner som avses i 22 § 1 mom. 3—6 punkten i folkpensionslagen.

(4 och 5 mom. som i RP)

31 §

Temporärt avbrott i utbetalningen

(1 och 2 mom. som i RP)

(3 mom. *utesl.*)

32—34 §
(Som i RP)

4 kap.

Ändringssökande

35 §

Rätt att söka ändring

För sökande av ändring finns *besvärsnämnden för social trygghet* och försäkringsdomstolen. I *lagen om besvärsnämnden för social trygghet (1299/2006)* finns bestämmelser om *besvärsnämnden för social trygghet* och i *lagen om försäkringsdomstolen (132/2003)* finns bestämmelser om försäkringsdomstolen.

Den som är missnöjd med ett beslut som Folkpensionsanstalten gett med stöd av denna lag får söka ändring i beslutet genom skriftliga besvär hos *besvärsnämnden för social trygghet*. I *besvärsnämndens* beslut får ändring sökas genom besvär hos försäkringsdomstolen så som bestäms i förvaltningsprocesslagen (586/1996). I försäkringsdomstolens beslut får ändring inte sökas genom besvär.

(3 och 4 mom. som i RP)

36 och 37 §
(Som i RP)

38 §

Besvär som kommit in efter tiden för sökande av ändring

Har besvär som anförs hos *besvärsnämnden för social trygghet* eller försäkringsdomstolen kommit in efter utgången av den tid som anges i 36 §, kan besvären trots förseningen tas upp till prövning, om det har funnits vägande skäl till förseningen.

39 §
(Som i RP)

40 §

Rättelse av ett lagakraftvunnet beslut

Om ny utredning framkommer i ett ärende som gäller beviljande av förvägrat bostadsbidrag eller utökande av redan beviljat bostadsbidrag, skall Folkpensionsanstalten pröva ärendet på nytt. Folkpensionsanstalten kan utan hinder av ett tidigare lagakraftvunnet beslut bevilja tidigare förvägrat bostadsbidrag eller utöka redan beviljat bostadsbidrag. Också *besvärdsnämnden för social trygghet* och försäkringsdomstolen kan tillämpa motsvarande förfarande när de behandlar ärenden som gäller sökande av ändring. Ändring i beslutet får sökas så som bestäms i 35 och 36 §.

41 §
(Som i RP)

42 §

Undanröjande av ett lagakraftvunnet beslut

Om ett lagakraftvunnet beslut som gäller bostadsbidrag grundar sig på en *felaktig* eller *bristfällig* utredning eller uppenbart står i strid med lag, kan *besvärdsnämnden för social trygghet* på yrkande av en part eller Folkpensionsanstalten (*utesl.*) undanröja beslutet och bestämma att ärendet skall behandlas på nytt. *Besvärdsnämnden för social trygghet* skall bereda parterna tillfälle att bli hörda innan ärendet avgörs. Ändring i ett sådant avgörande får sökas på det sätt som föreskrivs i 35 och 36 §.

Om Folkpensionsanstalten yrkar på att ett beslut skall undanröjas, kan den avbryta utbetalningen av en förmån eller betala ut förmånen i enlighet med sitt yrkande till dess ärendet har avgjorts på nytt. (Nytt)

Om ett lagkraftvunnet beslut som besvärdsnämnden för social trygghet eller försäkrings-

domstolen fattat på grundval av denna lag grundar sig på en *felaktig* eller *bristfällig* utredning eller uppenbart står i strid med lag, kan försäkringsdomstolen på yrkande av en part eller Folkpensionsanstalten undanröja beslutet och bestämma att ärendet skall behandlas på nytt. Försäkringsdomstolen skall bereda parterna tillfälle att bli hörda innan ärendet avgörs. (Nytt)

Ansökan om att ett beslut skall undanröjas skall lämnas in inom fem år från det att beslutet vann laga kraft. Av särskilt vägande skäl kan ett beslut undanröjas även på ansökan som gjorts efter utgången av den föreskrivna tiden. (Nytt)

5 kap.

Erhållande, utlämnande och hemlighållande av uppgifter43—50 §
(Som i RP)

6 kap.

Särskilda bestämmelser

51 §

Förhöjning för dröjsmålstiden

(Som i RP. Utskottets ändringsförslag påverkar inte den svenska texten)

52—57 §
(Som i RP)

7 kap.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser58—60 §
(Som i RP)

7.

Lag**om ändring av lagen om pensionsstöd till vissa långtidsarbetslösa**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 28 januari 2005 om pensionsstöd till vissa långtidsarbetslösa (39/2005) 2 § 1 mom., 3, 6, 8, 9 och 12 §, 14 § 1 mom., 16 § 1 mom., 18 § och 20 § 1 mom.,
 av dem 6 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 943/2005, samt
fogas till 13 § ett nytt 2 mom. som följer:

2, 3, 6 och 8 §
 (Som i RP)

de inkomster som påverkar pensionsstödet, flyttning till utlandet, intagning i institutionsvård samt andra motsvarande uppgifter som är nödvändiga för utbetalning av pensionsstödet.

9 §

Anmälningsskyldighet

Den som får pensionsstöd skall underrätta Folkpensionsanstalten om ingående och upplösning av äktenskap, inledande och avslutande av ett samboförhållande, förändringar som skett i

12—14, 16, 18 och 20 §
 (Som i RP)

Ikraftträdandebestämmelsen
 (Som i RP)

8.

Lag**om ändring av lagen om särskilt stöd till invandrare**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen av den 20 december 2002 om särskilt stöd till invandrare (1192/2002) 7 § 3 mom.,
ändras 2 § 1 punkten. 6 §, rubriken för 7 § och dess 2 mom., 9 och 14 §, 18 § 1 mom., 19 § 2 och 3 mom., 21, 22 och 23 §, 26 § 1 mom., 31 §, 32 § 3 mom., 33 § 2 och 5 mom. samt 36 § 3 mom., av dem 6 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 942/2005, samt
fogas till 4 § ett nytt 4 mom., som följer:

2, 4, 6, 7, 9 och 14 §
 (Som i RP)

skap, upplösning av sitt äktenskap, förändringar som skett i hans eller hennes inkomster som påverkar det särskilda stödet, vistelse utomlands, intagning för institutionsvård samt andra motsvarande uppgifter som är nödvändiga för utbetalning av det särskilda stödet.

18 §

Anmälningsskyldighet

Den som får särskilt stöd skall underrätta Folkpensionsanstalten om ingående av äkten-

19, 21—23, 26, 31—33 och 36 §
(Som i RP)

Ikraftträdandebestämmelsen
(Som i RP)

12.

Lag

om ändring av lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen av den 15 juli 2005 om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005) 4 § 1 mom. 5 punkten, 9 § 1 mom., 34 §, 38 § 1 mom. 2 punkten, 39 § 1 mom., 47 § 2 mom. 2 punkten, 60 § 6 mom. och 67 § som följer:

4 §
(Som i RP)

9 §

Ordnande av medicinsk rehabilitering för gravt handikappade

En gravt handikappad försäkrad (*utesl.*) som inte är i offentlig slutenvård har för tryggnad eller förbättring av arbets- eller funktionsförmågan rätt till medicinsk rehabilitering om *den handikappade innan han eller hon fyllt 65 år* med stöd av 2 kap. i lagen om handikappförmåner (/200) får

(Punkt 1—4 som i RP)

ner (1290/2006), de arbetspensionslagar som nämns i 3 § 2 mom. 1 och 3—7 punkten i lagen om pension för arbetstagare, 28 § i lagen om införande av lagen om pension för arbetstagare (396/2006), 28 § i lagen om införande av lagen om pension för företagare (1272/2006), 27 § i lagen om införande av lagen om pension för lantbruksföretagare (1281/2006) eller 14 § i lagen om införande av lagen om statens pensioner (1296/2006).

(Punkt 2 och 3 som i RP)

38 och 39 §
(Som i RP)

47 §

34 §

Rehabiliteringspenning till pensionstagare

Rehabiliteringspenningen per dag utgör en tjugofemtedel av en tiondel av summan av de i denna paragraf avsedda månatliga pensionerna, om en rehabiliteringsklient får

1) full invalidpension enligt de lagar som nämns i 3 § i arbetspensionslagarna eller arbetslöshetspension enligt lagen om sjömanspensio-

Betalning till arbetsgivare

Rehabiliteringspenningen skall

2) enligt lagen om pension för företagare (1272/2006) eller lagen om pension för lantbruksföretagare (1280/2006) delas mellan den försäkrade och dennes arbetsgivare i förhållande till den arbetsinkomst som har fastställts enligt dessa pensionslagar och i förhållande till den

lön som arbetsgivaren har betalat, om rehabiliteringsklienten är verksam som företagare enligt 3 § i lagen om pension för företagare eller 3 § i lagen om pension för lantbruksföretagare samtidigt som han eller hon är anställd hos någon annan arbetsgivare.

— — — — —

60 och 67 §
(Som i RP)

Ikraftträdandebestämmelsen
(Som i RP)

13.

Lag

om ändring av lagen om bostadsbidrag

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 4 juni 1975 om bostadsbidrag (408/1975) 2 § 2—4 punkten, 3 § 3 mom. och 25 a § 2 punkten, sådana de lyder, 2 § 2—4 punkten i lag 42/2000, 3 § 3 mom. i lag 1032/1997 och 25 a § 2 punkten i lag 689/2002, samt
fogas till lagen nya 3 a och 16 a § som följer:

2 §
(Som i RP)

3 §

— — — — —
Till de i 1 mom. 2 punkten avsedda fasta månadsinkomsterna räknas femton procent av de till hushållet hörande personernas sammanlagda förmögenhet enligt 3 a §, dividerad med tolv till den del som den överstiger det belopp som *årligen föreskrivs genom förordning av statsrådet* i enlighet med hushållets storlek. Från förmögenheten avdras skulderna. I de fasta månadsinkomsterna inräknas inte de inkomster om vilka *föreskrivs genom förordning av statsrådet*, inte heller de i 6 § 4 mom. avsedda hyresinkomster som fås av en underhyresgäst. Ränte- och dividendinkomster beaktas som inkomster, om ränte- och dividendinkomsterna för en medlem i

hushållet sammanlagt överstiger fem euro i månaden. När ränteinkomsterna bedöms skall 2 000 euro dras av som disponibla medel från depositionerna för varje medlem av hushållet. Som inkomst av skogsbruk beaktas den enligt 7 § 2 mom. i lagen om värdering av tillgångar vid beskattningen (1142/2005) fastställda genomsnittliga årliga avkastningen för skog multiplicerad med arealen skog. Då de fasta månadsinkomsterna fastställs används i brist på annan tillförlitlig utredning det totala beloppet av den berördes förtjänst- och kapitalinkomster vid den senast verkställda beskattningen.

— — — — —

3 a, 16 a och 25 a §
(Som i RP)

Ikraftträdandebestämmelsen
(Som i RP)

Utskottets förslag till uttalande

Riksdagen förutsätter att regeringen skyndsamt bedömer behovet att utveckla folkpensionssystemet, särskilt med

hänsyn till förbättrade möjligheter till flexibel ålderspensionering och säkerställande av en rättvis inkomstutveckling för dem som får folkpension.

Helsingfors den 25 januari 2007

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Valto Koski /sd
vordf. Eero Akaan-Penttilä /saml
medl. Sirpa Asko-Seljavaara /saml
Anneli Kiljunen /sd
Marjaana Koskinen /sd
Pehr Löf /sv
Riikka Moilanen-Savolainen /cent
Aila Paloniemi /cent (delvis)

Leena Rauhala /kd
Juha Rehula /cent
Arto Seppälä /sd
Tapani Tölli /cent
Raija Vahasalo /saml (delvis)
Tuula Väättäinen /sd
ers. Ulla Anttila /gröna (delvis)
Anne Huotari /vänst (delvis).

Sekreterare var

utskottsråd Eila Mäkipää.

RESERVATION 1

*Motivering**2 kap. 10 § i folkpensionslagen*

Vi föreslår ett nytt 5 mom. som föreskriver att de som fyllt 63 år kan få folkpension om de vill utnyttja sin möjlighet till ålderspension. Dessutom föreslår vi att andelen folkpension betalas minskad med 0,2 procent per månad tills personen fyller 65 år. En 63-åring får alltså då en ålderspension som är 4,8 procent lägre än full folkpension. Om folkpensionen inte kan betalas flexibelt utan permanent förtidsminskning leder det till sämre villkor för lågavlönade och kvinnor som vårdat barn hemma, företagare och långtidsarbetslösa.

Det som utskottet föreslår i sitt betänkande innebär att de som är berättigade till en liten arbetspension och folkpension eller enbart folkpension förlorar en oskäligt stor del av sin pension på grund av förtidsminskningen. Då betalas pensionen nämligen permanent minskad med 0,4 procent per månad också efter att pensionstagar fyllt 65 år. I den form som utskottet föreslår kommer lagen att leda till att de som får den minsta pensionen inte kan gå i pension vid 63 års ålder av ekonomiska skäl.

Nu då det blir vanligare med korttidsjobb och mycket korta anställningsförhållanden får en del av arbetstagarna en mycket liten arbetspension, även om andelen personer som får full arbetspension ökar. Därför leder det här missförhållandet i förslaget till ökad fattigdom och är socialt orättvist.

När lagen ändrades 2002 (RP 242/2002 rd) föreslog arbetslivs- och jämställdhetsutskottet enhälligt att missförhållandet skulle åtgärdas i lagen. Det kan inte anses vara tillräckligt att det finns möjlighet till förtida ålderspension som förtidsminskas med 0,4 procent per månad och förblir permanent minskad.

Vi föreslår ett nytt 10 § 5 mom. där det stadgas att med avvikelse från vad som i 1 mom. föreskrivs om ålderspension betalas ålderspensionen före ingången av den månad som följer efter uppnådd 65 års ålder till en person som fyllt 63 år och som får pension enligt 6 §. Ålderspensionen betalas minskad med 0,2 procent för varje månad då den betalas före ingången av den månad som följer efter uppnådd 65 års ålder.

När lagen ändrades 2002 föreslog vi en motsvarande ändring i lagen (ShUB 58/2002 rd / Reservation 2 — RP 242/2002 rd).

Förslag

Med stöd av det ovan anförda föreslår vi

att 10 § i lagförslag 1 godkänns med följande ändringar (Reservationens ändringsförslag):

Reservationens ändringsförslag

2 kap.

Ålderspension

10 §

Rätt till ålderspension

(1—4 mom. som i ShUB)

Med avvikelse från vad som i 1 mom. föreskrivs om ålderspension betalas ålderspensionen före ingången av den månad som följer efter uppnådd 65 års ålder till en person som fyllt 63 år och som får pension enligt 6 §. Ålderspensionen betalas minskad med 0,2 procent för varje månad då den betalas före ingången av den månad som följer efter uppnådd 65 års ålder. (Ny)

Helsingfors den 25 januari 2007

Anne Huotari /vänst
Eero Akaan-Penttilä /saml

Marjaana Koskinen /sd
Leena Rauhala /kd

RESERVATION 2

Motivering

Förslagen till folkpensionslag, lag om handikappförmåner och lag om bostadsbidrag för pensionstagare samt till vissa andra lagar utgör en viktig reform som syftar till att modernisera och förtydliga lagstiftningen om utkomstskyddet.

Regeringens pensionspolitik har varit en stor besvikelse för de finländska pensionstagarna. De minsta pensionerna, folkpensionerna, har höjts med bara 12 euro under den här perioden fastän statsekonomin och samhällsekonomin har förbättrats betydligt. Folkpensionen är avsedd att trygga en skälig försörjning för personer som inte får någon förvärvspension alls eller bara en liten förvärvspension, men dagens nivå räcker inte till för att trygga försörjningen. Med beaktande av beskattningen är minimipensionen i Finland lägst i hela Norden. Pensionärernas inkomster har ständigt släpat efter i jämförelse med andra grupper av inkomstagare. För att pensionstagarna ska få bättre ekonomiska villkor krävs det att folkpensionen höjs.

Pensionen för dem som får full folkpension eller mindre delar av den bör höjas med 20 euro i månaden. De planerade höjningarna av social- och hälsovårdsavgifterna kommer att försätta pensionärerna i allt värre trångmål. Det är också pensionärerna som lider mest av den förvärrade krisen i kommunalekonomin, eftersom de utgör en stor andel av dem som anlitar social- och hälsovårdstjänsterna. Regeringens skattelättnader har diskriminerat pensionärerna och varit till fördel för höginkomstagare.

Folkpensionsindexet bör samordnas med arbetspensionsindexet. Systemet medför nu sämre villkor för dem som har den allra minsta pensio-

nen jämfört med dem som får mycket höga pensioner och förvärvspensioner och som åtminstone till största delen har ett bättre pensionsskydd. Samtidigt som indexsystemen samordnas bör sättet att beräkna index ändras så att det bättre följer inkomstutvecklingen. I 5 § i folkpensionslagen föreskrivs att de bestämmelser som gäller personer som är gifta med varandra inte tillämpas på makar som fortgående bor åtskilda till följd av offentlig institutionsvård eller av någon annan orsak. Paragrafen är ändamålsenlig, men i motiven till den sägs att sådana makar "inte betraktas som personer som är gifta med varandra". En sådan formulering kan upplevas som kränkande. Det är viktigt att se till att gifta par inte får myndighetsbeslut där det står att de inte betraktas som personer som är gifta med varandra på grundval av 5 § i folkpensionslagen.

Samtidigt som 11 § om prioriterad inkomst ändrades i utkomstskyddslagen borde barnbidraget ha tagits med som en typ av prioriterad inkomst. Det skulle ha inneburit en förbättring i den ekonomiska situationen för de minst bemedlade barnfamiljerna. Prioriterad inkomst beaktas inte som inkomst i stödberäkningen. Antalet barnfamiljer som levde under fattigdomsgränsen mer än fördubblades mellan 1990 och 2003.

Förslag

Med stöd av det ovan anförda föreslår vi

*att 19, 30 och 108 § i lagförslag 1 godkänns med följande ändringar (**Reservationens ändringsförslag**) och*

*att ett uttalande godkänns (**Reservationens förslag till uttalande**).*

Reservationens ändringsförslag:**Lagförslag 1**

4 kap.

Grunderna för fastställande av folkpension

19 §

Folkpensionens belopp

Full folkpension är 507,76 euro i månaden. Om pensionstagaren är gift eller lever i ett samboförhållande är beloppet 450,54 euro i månaden.

6 kap.

Grunderna för fastställande av fortsättningspension

30 §

Fortsättningspensionens belopp

(1 mom. som i ShUB)

Fortsättningspensionens fulla kompletteringsbelopp är 425,96 euro i månaden. Om pensionstagaren är gift eller lever i ett samboförhållande är beloppet 368,74 euro i månaden.

15 kap.

Särskilda bestämmelser

108 §

Minskning av pension på grund av institutionsvård

Om en folkpensionstagare eller en mottagare av efterlevandepension fortgående får offentlig institutionsvård enligt 5 § 3 och 4 mom. minskas pensionen när vården har varat i tre månader enligt följande:

1) av folkpensionen betalas inte den del som överstiger 276,36 euro i månaden och för en gift eller samboende folkpensionstagare betalas inte den del som överstiger 251,76 euro i månaden,

2) av efterlevandepensionens kompletteringsbelopp betalas inte den del som överstiger 194,56 euro i månaden och för en gift eller samboende mottagare av efterlevandepensionens kompletteringsbelopp betalas inte den del som överstiger 169,96 euro i månaden.

(2—5 mom. som i ShUB)

Reservationens förslag till uttalande

Riksdagen förutsätter att regeringen skyndsamt bereder en proposition om pensionsindexsystemet för att tillförsäkra folkpensionstagarna en bättre inkomstnivå och möjliggöra likabehandling av dem som får förvärvspension och folkpension.

Helsingfors den 25 januari 2007

Leena Rauhala /kd
Anne Huotari /vänst

RESERVATION 3

Motivering

Syftet med folkpensionssystemet är att trygga minimiförsörjningen för alla som är bosatta i Finland. Syftet med folkpensionen är att trygga minimiförsörjningen för pensionstagare som inte alls får förvärvspension eller bara en liten förvärvspension. Undersökningar visar att det bland pensionärerna är just de som lever på minimipension, alltså bara folkpension, som har det allra sämst ställt ekonomiskt. Oftast är de äldre, ensamstående kvinnor.

Nu är fyra femtedelar av pensionerna bundna till prisindex och en femtedel till inkomstnivåindex. Det här så kallade snittindexet beaktar höjningen i den allmänna inkomstnivån endast till 20 procent. Därför har folkpensionerna helt klart släpat efter den allmänna löneutvecklingen. Med beaktande av att folkpensionerna höjdes med jämnt fem euro den 1 september 2006 är den reella förändringen mellan 1993 och 2006 ungefär fyra procent. Under samma tid har den reella inkomstnivån stigit med mer än 30 procent.

För närvarande är minimipensionen i Finland bland de lägsta i EU och vi har verkligen försummat att förbättra den. Regeringen föreslår att dyrortsklassificeringen av kommunerna ska slopas. För dem som får folkpension i kommuner av andra dyrortsklassen innebär propositionen en förhöjning med maximalt 20 euro i den månatliga pensionen. Det föreslås att den fulla folkpensionen ska vara 487,76 euro i månaden för ensamboende och 430,54 euro för dem som lever i ett äktenskaps- eller samboförhållande. Indexnivån ska fortfarande vara densamma som folkpensionsindexnivån 2001.

Andelen pensionstagare bland befolkningen ökar med god fart. I dagsläget lever ca 95 000 medborgare på bara folkpension och antalet pensionärer som får folkpension är sammanlagt ca 654 000. Finland hör till de EU-länder där mat, bostad och sjukvård är allra dyrast. De som lever på bara folkpension eller en liten arbetspension klarar inte av de höga levnadskostnaderna.

Vi måste se till att de äldre inte hotas av fattigdom och att de kan hålla en skälig levnadsstandard. Eftersom dagens folkpensionsindex inte tillförsäkrar pensionärerna försörjning och köpkraft bör det förbättras. Dessutom bör folkpensionen nivåhöjas med 20 euro så att den ekonomiska situationen förbättras för de pensionärer som har de allra minsta inkomsterna.

Förslag

Med stöd av det ovan anförda föreslår vi

att 5 § i lagförslag 3 godkänns med ändringar (Reservationens ändringsförslag) och

att ett uttalande godkänns (Reservationens förslag till uttalande).

Reservationens ändringsförslag**Lagförslag 3**

1 kap.

Allmänna bestämmelser

5 §

Definitioner

I denna lag avses med
(1 punkten som i ShUB)

2) *Vid bedömningen av nedsatt funktionsförmåga beaktas den fysiska, psykiska och sociala funktionsförmågan i personens egen livsmiljö. Bedömningen förutsätter inte något behov av hjälp. Vid bedömningen av när funktionsförmågan blir nedsatt beaktas till exempel hur personen klarat sig tidigare eller hur han eller hon klarar sig jämfört med hur andra i motsvarande ålder normalt klarar sig (ålder, kön, social ställning, kulturell bakgrund). En nedsatt funktions-*

förmåga kan visa sig till exempel i att de personliga rutinerna tar längre än normalt eller är förknippade med säkerhetsrisker. Även individuella faktorer som hänför sig till deltagande i arbete, studier och socialt liv bör beaktas vid bedömningen av hjälpbehovet eller de särskilda kostnaderna.

(3 och 4 punkten som i ShUB)

Reservationens förslag till uttalande

Riksdagen förutsätter att regeringen i brådskande ordning vidtar åtgärder för att utveckla folkpensionssystemet så att en nivåhöjning med 20 euro görs i folkpensionen och att folkpensionsindexet förbättras så att det tillförsäkrar pensionärerna en bättre försörjning och köpkraft.

Helsingfors den 25 januari 2007

Eero Akaan-Penttilä /saml
Sirpa Asko-Seljavaara /saml

RESERVATION 4

Motivering

I Finland medger folkpensionen en klart sämre trygghet än i övriga Norden för de pensionärer som inte får förvärvspension utöver folkpensionen. Försöken att höja folkpensionen har konfronterats med de höga kostnaderna. Om folkpensionen höjs med en euro kostar det ungefär sju miljoner euro om året. Merparten av pengarna går till de folkpensionstagare som får förvärvspension utöver folkpensionen. Bara en sjundedel av summan tillkommer dem som får bara folkpension.

För att vi ska kunna förbättra villkoren för de pensionärer som har det sämst ställt måste vi införa ett minimipensionsskydd som höjer den minsta pensionen till 600 euro i månaden. Det betyder att om folkpensionen och förvärvspensionen sammanlagt är mindre än 600 euro i månaden betalas differensen som komplement till folkpensionen. Systemet skulle inte påverka den sammanlagda pensionen för de pensionstagare som får så mycket förvärvspension att den sammanlagda pensionen överskrider 600 euro i månaden. Inte heller skulle det höja pensionsinkomststavadraget eller de förmåner som är bundna vid folkpensionen.

En kompletteringsdel skulle leda till att de som får en liten förvärvspension inte drar någon nytta av den. Men i princip är det här inte något

större problem än det faktum att de som får en bra förvärvspension inte kan dra någon nytta av den folkpensionspremie som de betalat på sin lön. Problemet med incitament är också obetydligt och framför allt retroaktivt.

Nästan alla som blir pensionerade och bara får folkpension har gått i invalidpension då de varit ganska unga. Bland dem finns många som varit gravt handikappade sedan födseln eller som blivit handikappade då de varit ganska unga. Eftersom de inte tjänat in någon pension blir deras pensionsskydd litet och det gäller inte bara försörjningen under ålderdomen.

Förslag

Med stöd av det ovan anförda föreslår jag

*att ett uttalande godkänns (**Reservationens förslag till uttalande**).*

Reservationens förslag till uttalande

Riksdagen förutsätter att regeringen senast vid utarbetningen av statsbudgeten för 2008 bereder en kompletteringsdel till folkpensionen som tillsammans med förtjänstpensionerna tillförsäkrar alla en minimipension om 600 euro utan att de övriga pensionerna höjs.

Helsingfors den 25 januari 2007

Ulla Anttila /gröna